

SGP: evaluatie, ook (r)evolutie?

De Europese Commissie zet in op een publiek debat over de toekomst van het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). Dit blijkt uit de vijfjaarlijkse evaluatie van de regelingen 'six-pack' en 'two-pack' van het SGP, die begin februari is gepubliceerd (a). Het SGP, twee jaar voor de invoering van de euro gesloten, schrijft voor dat de eurolanden geen begrotingstekort van meer dan 3% bbp en geen staatsschuld van meer dan 60% bbp mogen hebben. In de praktijk zijn deze regels beperkt nageleefd. Tegelijkertijd oefent de EC continu druk uit om de begrotingen van de eurolanden op orde te krijgen. De EC doet zelf geen voorstel voor nieuwe regels maar kondigt een publiek debat aan over hoe de Europese begrotingsregels eruit zouden moeten zien.

Hoewel de SGP in de kern simpel is, hebben de toepassing en ontwikkeling van het SGP geleid tot een complex bouwwerk van regels, procedures en uitzonderingen. De kern van het SGP beslaat enkele grenswaarden (60% bbp, 3% bbp), een anker (voldoende afstand tot de 3% bbp) en een ontsnappingsclausule bij een crisis. Daarnaast is er een hoofdrol gereserveerd voor het structureel saldo en andere niet-observeerbare indicatoren, zoals de potentiële bbp groei. Deze indicatoren worden met statistische technieken geschat, en fors en vaak herzien, ook voor gerealiseerde jaren (e). Na de financiële crisis scherpte de EC de begrotingsregels aan in achtereenvolgens een six-pack, two-pack en fiscal compact, gebundeld in het Vade Mecum (a), een bouwwerk van regels, procedures en uitzonderingen.

Begrotingsbeleid bijsturen kost tijd, wat pleit voor simpele vuistregels die het schip op koers houden. Economische omslagpunten laten zich slecht voorspellen, en evenzo valt het potentieel van een economie of de natuurlijke werkloosheid niet te observeren. De begrotingsinspanning voor lidstaten wordt nu wel aan de hand van deze indicatoren bepaald. Bovendien kost het daadwerkelijk bijsturen van begrotingsbeleid tijd en speelt er dus een risico van procyclisch beleid als er geacteerd wordt op deze inschattingen van de stand van de economie. Hieruit volgt geen aanbeveling voor ragfijne regelatuur, maar eerder voor simpele regels met focus op de middellange termijn, zoals het meerjarig uitgavenkader uit de Nederlandse begrotingsregels. Een focus op de middellange termijn vermindert de noodzaak om steeds ad-hoc bij te sturen en verbetert in theorie ook de kwaliteit van de budgettaire besluitvorming.

Eenvoud karakteriseert nu al menig hervormingsvoorstel voor het SGP. Opvallend is dat veel economen ervoor pleiten de bestaande begrotingsregels te vervangen door een eenvoudige regel om de groei van de overheidsuitgaven te beheersen, gecombineerd met een langetermijn-doelstelling voor een houdbare schuld (b, c, d). Ook zal een volgend kabinet een standpunt hierover moeten innemen. De EC lijkt te hinten op vereenvoudiging van de regels (a). Tegelijkertijd is het de vraag of de EU in staat is de deelbelangen van (coalities van) lidstaten te doorbreken en tot radicale vereenvoudiging te komen, of niet verder komt dan een betere bewegwijzering in het bestaande doolhof van honderden pagina's wetteksten die de Europese begrotingsregels beslaan.

- (a) Europese Commissie, 2020, Economic governance review, Com(2020) 55 final. ([link](#))
- (b) European Fiscal Board, 2019, Assessment of EU fiscal rules with a focus on the six and two-pack legislation. ([link](#))
- (c) CEPR, 2019, Risk Sharing Plus Market Discipline: A New Paradigm for Euro Area Reform? A Debate. ([link](#))
- (d) Christofzik, D., L. Feld, W. Reuter, M. Yeter, 2018, Uniting European fiscal rules: How to strenghten the fiscal framework, Arbeitspapier, No. 04/2018, German Council of Economic Experts, ([link](#))
- (e) Hers, J. en W. Suyker, 2014, Structural budget balance: Love at first sight turned sour, CPB Policy Brief 2014/07. ([link](#))